

Про сплату ЄСВ під час воєнного стану

Відділ внутрішнього аудиту та контролю у сфері праці виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області, опрацювавши Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2120-IX (далі — Закон № 2120) надає ряд роз'яснень та відповідей на проблемні запитання від роботодавців, що виникли під час воєнного стану в Україні, зокрема:

ЄСВ за мобілізованих сплачується?

Так, сплачується, але не всіма роботодавцями.

Які роботодавці не сплачують ЄСВ за мобілізованих працівників?

Мають право не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників такі роботодавці: підприємці-роботодавці - платники єдиного податку другої та третьої груп; юридичні особи, які належать до третьої групи платників єдиного податку.

Таке рішення слід оформити наказом, наприклад, такого змісту:

"Відповідно до п. 9-20 розділу VIII Закону про ЄСВ

НАКАЗУЮ:

Під час періоду мобілізації, визначеного Указом Президента України «Про загальну мобілізацію» від 24.02.2022 р. № 65/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про загальну мобілізацію», не нараховувати та не сплачувати єдиний внесок за працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних сил України".

Чи сплачують ЄСВ за мобілізованих працівників підприємці першої групи?

Підприємці першої групи не мають права використовувати працю найманих працівників, тому вони не можуть бути (не) платниками ЄСВ за мобілізованих працівників.

Підприємці на загальній системі оподаткування сплачують ЄСВ за мобілізованих?

Так, сплачують. ПДФО та ВЗ також утримують у загальному порядку.

Підприємства на загальній системі оподаткування ЄСВ за мобілізованих сплачують?

Так, сплачують. ПДФО та ВЗ також утримують в загальному порядку.

Чи відшкодовується з бюджету ЄСВ, сплачений за мобілізованих працівників?

Ні, не відшкодовується, цього не передбачено. Середній заробіток також не відшкодовується.

Чи робиться «дотяжка» ЄСВ на зарплату мобілізованих працівників?

Так, ті роботодавці, які сплачують ЄСВ за мобілізованих працівників, повинні робити й «дотяжку» ЄСВ до мінімального внеску. Але є одне «але».

Пункт 9-20 розділу VIII Закону про ЄСВ містить таку норму (останній абзац, цитуємо): «Вимоги щодо нарахування єдиного внеску на заробітну плату (дохід), що не перевищує розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, не застосовуються до заробітної плати (доходу) за останнім календарним місяцем (включно), у якому відбулася фактична демобілізація такого працівника».

Передусім бачимо, що ця норма виписана некоректно, тому що зарплата в будь-якій сумі є об'єктом оподаткування ЄСВ. Очевидно, що тут мається на увазі «дотяжка» ЄСВ до рівня мінімального страхового внеску.

З одного боку, якщо виходити з того, що п. 9-20 визначає коло платників, які мають право не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників, то цей останній абзац слід розуміти так, що коли працівник такого роботодавця після демобілізації стане до роботи посеред місяця, ЄСВ нараховується на його фактичну зарплату, без «дотяжки». Наприклад, працівника буде демобілізовано 11.04.2022 р., а 14.04.2022 р. він вийде на роботу. За 01–11(13) квітня йому буде нараховано середню зарплату (без ЄСВ), а за 14–30 квітня — зарплату за відпрацьований час. Тож якщо вона буде менша за мінімальну базу оподаткування, «дотяжку» ЄСВ не потрібно робити.

З другого боку, якщо п. 9-20 визначає коло платників, які мають право не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників, то логічно, що решта є платниками ЄСВ. І останній абзац цього пункту стосується всіх, хто платить ЄСВ, і ними вимога про «дотяжку» також не застосовується.

Проте в обох випадках бентежить норма «за останнім календарним місяцем (включно)». Що означає «включно», незрозуміло. Тому було б добре, якби податківці роз'яснили, як діяти роботодавцям усіх категорій.

Як відобразити середній заробіток мобілізованих працівників у Єдиному звіті?

У додатку 4ДФ середній заробіток мобілізованих працівників відображається з кодом типу нарахування «101» (як зарплата).

У додатку Д1 середній заробіток мобілізованих працівників відображається з кодом категорії застрахованих осіб «47».

Якщо роботодавець (платник єдиного податку) не нараховує ЄСВ на середній заробіток мобілізованих працівників, то його сума в Д1 не включається. Однак п. 9-20 розділу VIII Закону про ЄСВ передбачено, що за таких працівників ЄСВ буде сплачуватися з держбюджету. Тому, можливо,

будуть змінив порядок заповнення Єдиного звіту і/або буде визначено окрему категорію для мобілізованих працівників, або окремий код типу нарахування і звільнені від оподаткування ЄСВ суми середнього заробітку треба буде відображати. Слід дочекатися роз'яснень ДПСУ або ПФУ.

Підприємці на загальній системі не сплачують ЄСВ?

Так, починаючи з березня мають право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати ЄСВ за себе фізичні особи — підприємці, у т. ч. ті, які обрали спрощену систему оподаткування. За найманих працівників ЄСВ сплачується в загальному порядку.

29.03.2022 Олена БУЛАХ